

Ijsbergmetafoor en competenties

De ijsbergmetafoor in schema

We beschouwen competenties als bekwaamheden die aan de persoon van de beroepsbeoefenaar gekoppeld zijn: iedere docent laat in de beroepspraktijk een eigen, unieke interpretatie van de beroepscompetenties zien.

Competenties zijn persoonlijke bekwaamheden die je kunt *waarnemen*: men *ziet/hoort/merkt* welke competenties een (aankomende of zittende) docent heeft en in welke mate. Hoe competenties zijn opgebouwd en waarop ze gebaseerd zijn, kan worden verduidelijkt met de **ijsbergmetafoor**.

De competenties als waarneembaar gedrag vormen dat deel van de ijsberg dat zich *boven water* bevindt. Deze competentie berust echter op min of meer moeilijk grijpbare en op minder direct waarneembare dingen: de ijsberg *onder water*. De competente leraar, in de hoedanigheid van docent, of leerlingbegeleider, of coach, bezit kennis van zijn/haar vak, van pedagogiek en didactiek, beschikt over relevante

vaardigheden, vertoont een bij het vak passende houding en heeft bepaalde persoonlijke kwaliteiten.

1. Het *weten*: toetsbare kennis
2. Het *kunnen*: toetsbare vaardigheden
3. Het *willen*: zich ontwikkelende houdingen
4. Het *zijn*: zich ontwikkelende persoonlijke kwaliteiten

Juist die unieke mix die iedereen heeft van al die onderdelen (kennis, vaardigheden, houdingen en kwaliteiten), maakt dat competenties *persoonlijke bekwaamheden* zijn: ze zijn per persoon anders en dus aan de persoon gekoppeld. Die persoon doet er een professioneel leven over om competenties verder te ontwikkelen, want ermee klaar ben je nooit.